

§ 5, og for at anvende tvangsmidler, hvis pålægget ikke efterkommes.

De tvangsmidler efter retsplejelovens § 178, der navnlig kan komme på tale, vil være bøde, løbende bøde og i grove tilfælde forvaring i indtil 6 måneder.

Det er en betingelse for at anvende tvangsmidler, at pligten efter § 5 ikke er behørigt opfyldt, at der er meddelt et skriftligt pålæg, som er kommet frem til den pågældende, og som indeholder oplysning om, at kommissionen uden yderligere varsel vil kunne træffe beslutning om at anvende tvangsmidler efter retsplejelovens § 178, stk. 1, hvis pligten ikke opfyldes inden for en nærmere fastsat frist, og at pålægget ikke er efterkommet inden for den frist, som kommissionen har fastsat i pålægget.

De processuelle regler, der er fastsat i retsplejelovens § 178, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse med de afvisninger, der følger af, at kommissionen ikke er en domstol.

En beslutning om anvendelse af tvangsmidler efter § 178 vil kunne indbringes for Østre Landsret efter bestemmelsen i § 19.

Til § 7

I bestemmelsen er det fastsat, at enhver efter anmodning fra kommissionen har pligt til at afgive forklaring for kommissionen som vidne. Bestemmelsen svarer til retsplejelovens § 168, hvorefter enhver som udgangspunkt har vidnepligt.

Da genstanden for undersøgelsen er Politiets Efterretningstjenestes virksomhed og ikke de aktiviteter, der er eller har været i efterretningstjenestens søgelys, vil det i første række være relevant at indkalde tidligere og nuværende medarbejdere i Politiets Efterretningstjeneste, medarbejdere i de berørte ministerier og myndigheder samt tidligere og nuværende ministre til at afgive forklaring for undersøgelseskommissionen.

Pligten til at afgive vidneforklaring gælder i øvrigt med de undtagelser og begrænsninger, der er fastsat i § 8.

Til § 8

Efter *stk. 1* gælder pligten til at afgive forklaring som vidne ikke for nuværende eller tidligere ministre i det omfang, der må antages at foreligge mulighed for strafansvar i anledning af de forhold, afhøringen vedrører.

Tilsvarende gælder pligten til at afgive vidneforklaring ikke i det omfang, en embedsmand kan risikere strafansvar eller disciplinæransvar i anledning af de forhold, afhøringen vedrører.

Begrænsningen af vidnepligten omfatter også forhenværende embedsmænd i det omfang, de pågældende kan risikere strafansvar i anledning af de forhold, undersøgelsen omfatter.

Undtagelsen fra vidnepligt efter *stk. 1* er absolut i den forstand, at kommissionen ikke har mulighed for at gennembyrde undtagelsen og alligevel pålægge den pågældende at afgive vidneforklaring.

Ud over den undtagelse fra vidnepligten, der følger af *stk. 1*, indebærer bestemmelsen i *stk. 2*, at vidnepligten endvidere er undergivet de undtagelser og begrænsninger, der er fastsat i retsplejelovens §§ 169-172. Dog finder retsplejelovens § 169 og § 170, stk. 3, ikke anvendelse.

Det forhold, at retsplejelovens § 169 ikke gælder, betyder, at en embedsmand ikke skal have samtykke fra vedkommende minister for at afgive vidneforklaring. En minister kan heller ikke nægte at afgive forklaring under henvisning til retsplejelovens § 169 (tavshedspligt begrundet i det offentliges interesse).

Den i § 170, stk. 3, indeholdte mulighed for at begrænse vidnepligten gælder heller ikke. Undersøgelseskommissionen kan således ikke undtage personer fra vidnepligt med den begrundelse, at forklaringen vedrører forhold, med hensyn til hvilke personen i medfør af lovgivningen har tavshedspligt (begrundet i private interesser).

Forsvarligheden af den udvidelse af vidnepligten, som det anførte indebærer, skal navnlig ses i sammenhæng med, at undersøgelsen som udgangspunkt foregår for lukkede døre, jf. § 18.

Til § 9

Bestemmelsen indebærer, at reglerne i retsplejelovens kapitel 18 finder tilsvarende anvendelse på afgivelse af forklaring m.v. for undersøgelseskommissionen. Der sigtes herved ikke til de i retsplejelovens kapitel 18 indeholdte regler om vidneudelukkelse og vidnefritagelse. Spørgsmålet om disse reglers anvendelse er reguleret i § 8. Der sigtes derimod til de øvrige regler om afgivelse af forklaring m.v. i retsplejelovens kapitel 18. Disse regler gælder med de afvisninger, der følger af forholdets natur.

Herom kan i hovedtræk anføres følgende:

Undersøgelseskommissionen skal, hvis omstændighederne giver grund dertil, vejlede vidnerne om reglerne om vidneudelukkelse og vidnefritagelse, jf. retsplejelovens § 173, stk. 1. Inden vidnet afhøres, sikrer kommissionen sig, at der ikke er noget til hinder for vidneforklaringens afgivelse. Kommissionen pålægger derefter vidnet at tale sandhed og gør vidnet bekendt med strafansvaret for afgivelse af falsk for-